ZAKON O POLjOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNjI ("Sl. novine FBiH", br. 72/2016)

ZAKON O POLjOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNjI

("Sl. novine FBiH", br. 72/2016)

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(Predmet)

Ovim zakonom se propisuju ciljevi i načela organske proizvodnje, proizvodna pravila za organsku poljoprivrednu proizvodnju (u daljnjem tekstu: organska proizvodnja), označavanje organskih proizvoda, sistem kontrole u organskoj proizvodnji, registar subjekata u organskoj proizvodnji, upravni i inspekcijski nadzor, uvoz, izvoz i stavljanje na tržište organskih proizvoda, prekršaji i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

Član 2

(Primjena Zakona)

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na proizvode poljoprivrednog porijekla koji potiču iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje, uključujući akvakulturu (u daljnjem tekstu: organski proizvod) kada su ti proizvodi stavljeni na tržište ili su namijenjeni stavljanju na tržište Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) i to:

a) sirovi ili neprerađeni poljoprivredni proizvodi;

b) prerađeni poljoprivredni proizvodi namijenjeni da se koriste kao hrana;

c) proizvodi akvakulture;

d) hrana za životinje;

e) vegetativni reprodukcioni materijal i sjeme za uzgoj;

f) kvasci koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na sve subjekte registrirane za obavljanje neke od djelatnosti vezane uz organske proizvode navedene u stavu (1) ovog člana i koji učestvuju u aktivnostima u bilo kojoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije na području Federacije BiH.

(3) Proizvodi dobijeni lovom divljih životinja i ribolovom u slobodnim vodama ne smatraju se proizvodima organske proizvodnje.

(4) Priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču ne podliježe odredbama ovog zakona.

(5) Ovaj zakon primjenjuje se uz primjenu važećih propisa o proizvodima iz stava (1) ovog člana kojima se uređuje proizvodnja, prerada, distribucija, deklarisanje, označavanje i kontrola, uključujući propise o hrani i hrani za životinje.

Član 3

(Definicije)

(1) U smislu odredbi ovog zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

1) "**organska proizvodnja**" je način proizvodnje poljoprivrednih i drugih proizvoda primjenom proizvodnih pravila za organsku proizvodnju u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

2) "**faze proizvodnje, pripreme i distribucije**" znači svaka faza od, uključujući primarnu proizvodnju i uzgoj organskog proizvoda do,

uključujući njegovo skladištenje, preradu, obradu, prijevoz, prodaju ili isporuku krajnjem potrošaču, kao i označavanje ili deklarisanje, reklamiranje, uvoz, izvoz i podugovaranje sa trećom stranom;

3) **"organsko"** znači da potiče od/ili se odnosi na organsku proizvodnju u skladu sa ovim zakonom;

4) **"neorgansko"** znači da ne potiče ili nije u vezi sa organskom proizvodnjom u skladu sa ovim zakonom;

5) **"subjekt"** je fizičko ili pravno lice u organskoj proizvodnji odgovorno da osigura provođenje odredbi ovog zakona unutar poslovanja za koje je registrirano i kojim upravlja;

6) **"grupa subjekata"** je grupa u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik i koja posjeduje gazdinstvo do pet hektara korištene poljoprivredne površine i koja se može, uz proizvodnju hrane i hrane za životinje, baviti i preradom hrane i hrane za životinje;

7) **"biljna proizvodnja"** je uzgoj biljnih vrsta i proizvodnja biljnih proizvoda na proizvodnim jedinicama, uključujući žetvu i ubiranje plodova, te sakupljanje plodova, biljaka, biljnih dijelova samoniklih biljnih vrsta i gljiva iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;

8) **"proizvodna jedinica"** je proizvodni pogon, proizvodna površina, pašnjak, prostor na otvorenom, objekt za životinje, prostor za skladištenje roba, biljnih i životinjskih proizvoda, sirovina i svih drugih repromaterijala potrebnih za organsku proizvodnju;

9) **"stočarska proizvodnja"** je uzgoj domaćih ili pripitomljenih kopnenih životinja na proizvodnim jedinicama, uključujući pčelarstvo, kao i sakupljanje životinjskih vrsta iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;

10) **"akvakultura"** je uzgoj i proizvodnja riba i drugih vodenih organizama korištenjem tehnika za povećanje njihove proizvodnje izvan prirodnih kapaciteta staništa, a uzgajane ribe i organizmi ostaju u vlasništvu subjekta u fazi uzgoja, proizvodnje i izlova;

11) **"paralelna proizvodnja"** znači istovremeno obavljanje djelatnosti i organske proizvodnje i proizvodnje u prijelaznom

periodu i/ili organske proizvodnje i neorganske proizvodnje od subjekta;

12) **"prijelazni period"** je utvrđeni period koji je potreban za prelazak iz neorganske na organsku proizvodnju ili uzgoj u toku kojeg se na poljoprivrednom gazdinstvu i/ili proizvodnoj jedinici primjenjuju odredbe ovog zakona;

13) **"priprema"** su postupci konzervisanja i/ili prerade organskih proizvoda, uključujući klanje i rasijecanje kada su u pitanju proizvodi od životinja, kao i pakovanje, označavanje i/ili izmjena oznaka koje se odnose na proizvodna pravila za organsku proizvodnju;

14) za izraze: **"hrana", "hrana za životinje"** i **"stavljanje na tržište"** važe definicije utvrđene u Zakonu o hrani ("Službeni glasnik BiH", br. 50/04);

15) **"označavanje"** je svaki izraz, riječ/i, podatak, trgovački naziv, naziv robne marke (brenda), slikovni prikaz ili simbol, žig ili oznaka koja se veže ili nalazi na bilo kojem pakovanju, ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, tabli, prstenu ili obruču koji prati organski proizvod ili se na njega odnosi;

16) za izraz **"upakovana hrana"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o označavanju ili deklarisanju upakovane hrane;

17) **"reklamiranje"** je svako predstavljanje javnosti bilo kojim sredstvom osim oznakom, čija je svrha da ima ili je vjerovatnoća da će imati uticaj na formiranje stavova, uvjerenja i ponašanja kupaca i/ili potrošača sa direktnim ili indirektnim ciljem podsticanja prodaje organskih proizvoda;

18) **"nadležni organ"** je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) u čijoj je nadležnosti provođenje ovog zakona i organizacija sistema kontrola u području organske proizvodnje u skladu sa odredbama ovog zakona, a prema potrebi izraz uključuje i odgovarajuće nadležne organe iz trećih zemalja;

19) **"kontrolno tijelo"** je pravno lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti kontrole i certifikacije, a kojem je nadležni

organ dodijelilo ovlaštenje za provođenje kontrole i certifikacije u oblasti organske proizvodnje u skladu sa odredbama utvrđenim ovim zakonom, a prema potrebi izraz podrazumijeva odgovarajući kontrolni organ ili kontrolno tijelo iz trećih zemalja*;*

20) "**službena kontrola**" je svaki oblik kontrole koju vrši nadležni organ radi verifikovanja postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja u skladu sa zakonima i drugim propisima;

21) **"certifikacija"** je postupak na osnovu kojeg ovlašteno **kontrolno tijelo** izdaje certifikat o usaglašenosti kojim potvrđuje da je predmetni organski proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;

22) **"oznaka usklađenosti"** znači dokaz usklađenosti sa određenom grupom standarda ili drugih normativnih akata u obliku oznake;

23) **"organski proizvod"** je svaki proizvod proizveden i označen ovim izrazom i/ili oznakom na jednom od službenih jezika i pisama u Federaciji BiH, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;

24) **"sastojak"** je svaka supstanca, uključujući aditive, koja se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane, a koja je prisutna u gotovom proizvodu čak i u promijenjenom obliku;

25) za izraz **"sredstva za zaštitu bilja"** važi definicija utvrđena Zakonom o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) koji se u skladu sa članom IX5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, odnosno značenje izraza "fitofarmaceutska sredstva" utvrđenog Zakonom o fitofarmaceutskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04);

26) za izraz **"genetički modificirani organizam"** (u daljnjem tekstu: GMO) važi definicija utvrđena Zakonom o genetički modifikovanim organizmima ("Službeni glasnik BiH", br. 23/09);

27) **"proizvedeno od GMO-a"** znači djelomično ili u cijelosti dobiveno iz GMO-a, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a;

28) **"proizvedeno s pomoću GMO-a"** znači dobiveno korištenjem GMO-a kao posljednjeg živog organizma u proizvodnom postupku, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a, niti je proizveden od GMO-a;

29) za izraz **"dodaci hrani"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o dodacima hrani za životinje;

30) **"ekvivalentno"** podrazumijeva u opisivanju različitih sistema ili mjera da ti sistemi ili mjere mogu osigurati isti nivo usklađenosti i udovoljiti ciljevima i načelima organske proizvodnje utvrđenim ovim zakonom;

31) **"pomoćna supstanca u procesu proizvodnje"** je svaka supstanca koja sama po sebi nije hrana, ali se koristi u preradi sirovine, prehrambenih proizvoda ili njihovih sastojaka u svrhu ispunjavanja određenih tehnoloških zahtjeva u postupku obrade ili prerade, što može dovesti do nenamjernog, ali tehnički neizbježnog prisustva ostataka (rezidua) tih supstanci i njenih derivata u gotovom proizvodu, pod uvjetom da ti ostaci ne predstavljaju nikakvu opasnost po zdravlje i da nemaju nikakav tehnološki učinak na gotov proizvod;

32) **"jonizirajuće zračenje"** je elektromagnetsko i čestično zračenje čijim prolazom u materiju direktno ili indirektno nastaju parovi pozitivno i negativno nabijenih električnih čestica-jona;

33) **"priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti"** podrazumijeva pripremu organskih proizvoda u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču;

34) **"izdavanje potvrde"** je postupak koji provodi ovlašteno kontrolno tijelo i izdaje potvrdu kojom potvrđuje da je organski proizvod iz uvoza i da potiče iz ekvivalentnog sistema uspostavljenog ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;

35) **"potvrda"** je dokument kojim subjekt dokazuje da je organski proizvod iz uvoza ekvivalentan organskom proizvodu proizvedenom u skladu sa ovim zakonom.

(2) Gramatička terminologija korištenja muškog ili ženskog roda podrazumijeva uključivanje oba roda.

DIO DRUGI - CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE

POGLAVLJE I - OPĆI CILJEVI I NAČELA

Član 4

(Opći ciljevi organske proizvodnje)

Opći ciljevi organske proizvodnje su:

a) uspostaviti cjelovit i održiv sistem upravljanja poljoprivredom koji:

1) poštuje prirodne sisteme i cikluse, te održava i poboljšava očuvanje zdravlja tla, voda, biljaka i životinja i održava njihovu međusobnu ravnotežu,

2) doprinosi visokom nivou biološke raznovrsnosti,

3) odgovorno koristi energiju i prirodne resurse, kao što su voda, tlo, organske materije i zrak,

4) poštuje visoke standarde o dobrobiti životinja i ispunjava etološke potrebe životinje zavisno od vrste kojoj pripada;

b) težiti proizvodnji proizvoda visokog kvaliteta;

c) težiti proizvodnji širokog asortimana prehrambenih i drugih poljoprivrednih proizvoda koji su u skladu sa potražnjom potrošača za proizvodima proizvedenim primjenom pravila proizvodnje koji ne nanose štetu okolini, zdravlju ljudi, biljaka ili zdravlju i dobrobiti životinja.

Član 5

(Opća načela organske proizvodnje)

Organska proizvodnja se zasniva na sljedećim općim načelima:

a) načelo odgovarajućeg planiranja i upravljanja prirodnim i biološkim procesima koji su zasnovani na ekološkim sistemima, uz iskorištavanje prirodnih resursa u okviru tih sistema primjenom pravila proizvodnje u okviru kojih se:

1) u proizvodnji koriste agrotehničke, mehaničke, fizičke, biološke i biotehničke mjere,

2) u proizvodnji poljoprivrednih kultura, uzgoju životinja ili proizvodnji u akvakulturi ispunjava načelo održivog korištenja prirodnih resursa,

3) poštuje zabrana upotrebe GMO-a i proizvoda proizvedenih od ili pomoću GMO-a, izuzev veterinarsko-medicinskih proizvoda, a

4) pravila proizvodnje zasnivaju na procjeni rizika i korištenju mjera predostrožnosti i prevencije u slučajevima kada je to potrebno;

b) načelo ograničenja unošenja i korištenja repromaterijala dobijenog izvan organske proizvodne jedinice, odnosno poljoprivrednog gazdinstva, a izuzetno kada su potrebni vanjski unosi repromaterijala ili kada ne postoje odgovarajući postupci i metode u skladu sa stavom 1. tačka a) ovog člana, ograničeni su na unose:

1) repromaterijala koji potiču iz organske proizvodnje,

2) prirodnih sastojaka ili sastojaka dobijenih prirodnim putem i

3) prirodnih mineralnih đubriva niske topivosti;

c) načelo strogog ograničenja korištenja hemijskih sintetizovanih repromaterijala, osim u vanrednim slučajevima kada:

1) odgovarajući sistemi organskog upravljanja ne daju zadovoljavajuće rezultate i

2) na tržištu nisu dostupni repromaterijali iz stava 1. tačka b) ovog člana ili

3) kada bi korištenje vanjskih unosa repromaterijala iz stava 1. tačka b) ovog člana imalo neprihvatljive posljedice na okolinu;

d) načelo prilagođavanja proizvodnih pravila organske proizvodnje kada je to neophodno lokalnim i regionalnim klimatskim i agroekološkim uvjetima, sanitarnom stanju, dostignutom nivou razvoja i specifičnoj uzgojnoj praksi, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

POGLAVLJE II - SPECIFIČNA NAČELA

Član 6

(Specifična načela za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i akvakulturu)

Uzgoj u biljnoj i stočarskoj proizvodnji i akvakulturi je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na općim načelima iz člana 5. ovog zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

a) održavanje i poboljšanje života u tlu i prirodne plodnosti tla, očuvanje stabilnosti i biološke raznovrsnosti tla koji sprečavaju i onemogućuju zbijanje i eroziju tla, te ishrana biljaka prvenstveno putem ekosistema tla;

b) svođenje na minimum upotrebe neobnovljivih prirodnih resursa i repromaterijala koji ne potiču sa predmetnog poljoprivrednog gazdinstva;

c) reciklaža otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog porijekla u svrhu njihovog daljnjeg korištenja kao repromaterijala u proizvodnji biljaka i životinja;

d) kod donošenja odluka vezanih uz organsku proizvodnju obavezno se u obzir uzima ekološka ravnoteža na lokalnom i regionalnom nivou;

e) održavanje zdravlja životinja vrši podsticanjem prirodne imunološke zaštite životinja, kao i odabirom u odnosu na vrstu odgovarajućih pasmina i/ili sojeva i uzgojne prakse životinja;

f) održavanje zdravlja bilja primjenom preventivnih mjera, kao što su odabir odgovarajućih vrsta, sorti ili hibrida otpornih na štetne organizme, te primjenom odgovarajućeg plodoreda, mehaničkih i fizičkih metoda i mjera zaštite korištenjem prirodnih neprijatelja štetnih organizama;

g) primjena prakse uzgoja životinja koje su prilagođene lokalitetu uzgoja i raspoloživim zemljišnim površinama kojima raspolaže subjekt;

h) primjena prakse uzgoja životinja kojom se osigurava visok nivo dobrobiti životinja i ispunjava prirodna potreba životinja u odnosu na uzgajanu vrstu;

i) proizvodnja organskih proizvoda animalnog porijekla od životinja koje su od rođenja i/ili od kada su se izlegle i tokom cijelog života uzgajane na organskom poljoprivrednom gazdinstvu, odnosno proizvodnoj jedinici;

j) izbor pasmina i/ili sojeva životinja s obzirom na njihovu sposobnost prilagođavanja uvjetima lokaliteta, njihovu vitalnost, otpornost prema bolestima ili zdravstvenim poteškoćama;

k) ishrana životinja organskom hranom za životinje koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog porijekla iz organskog uzgoja i od prirodnih sastojaka koji nisu poljoprivrednog porijekla;

l) primjena uzgojne prakse životinja koja poboljšava njihov imunološki sistem i jača prirodnu otpornost na bolesti, te osiguranje uvjeta za redovno kretanje životinja i slobodnog pristupa otvorenim prostorima i pašnjacima gdje je to odgovarajuće;

m) isključivanje iz uzgoja životinja kod kojih je došlo do pojave vještački izazvane poliploidije;

n) održavanje biološke raznovrsnosti prirodnih vodnih ekosistema, trajno očuvanje vodnog okoliša i kvaliteta lokalnih vodnih i kopnenih ekosistema u proizvodnji u akvakulturi i

o) ishrana uzgojnih riba i ostalih organizama u akvakulturi hranom za životinje dobijenom održivim iskorištavanjem ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje koja sadrži sastojke poljoprivrednog porijekla iz organskog uzgoja i prirodne sastojke koji nisu poljoprivrednog porijekla.

Član 7

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane)

Proizvodnja prerađene hrane je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na osnovnim načelima iz člana 5. ovog zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

a) proizvodnja organske hrane od organskih sastojaka poljoprivrednog porijekla, a izuzetno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada na tržištu nema sastojka u

organskom obliku, a koji ima bitnu tehnološku ulogu u procesu proizvodnje i pod uvjetom da se koristi u minimalnoj količini;

b) ograničena upotreba prehrambenih aditiva, neorganskih sastojaka sa pretežno tehnološkom i senzornom ulogom, te mikronutritijenata i pomoćnih supstanci u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo u slučaju kada je to neophodno iz tehnoloških razloga ili služi za određene prehrambene namjene;

c) isključivanja iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje mogu dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i

d) da se proces prerade hrane po mogućnosti vrši primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

Član 8

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane za životinje)

Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na osnovnim načelima iz člana 5. ovog zakona i sljedećim specifičnim načelima:

a) proizvodnja organske hrane za životinje od organskih sastojaka poljoprivrednog porijekla, a izuzetno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada neka od sirovina nije dostupna na tržištu;

b) ograničena upotreba dodataka hrani za životinje i pomoćnih supstanci u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo kada je to potrebno zbog tehnoloških ili zootehničkih razloga ili u posebnu svrhu ishrane;

c) isključivanja iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje bi mogle dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i

d) da se proces prerade hrane za životinje vrši po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

DIO TREĆI - PROIZVODNA PRAVILA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI

POGLAVLJE I - OPĆA PRAVILA ORGANSKE PROIZVODNJE

Član 9

(Opći zahtjev)

Subjekt ili grupa subjekata (u daljnjem tekstu: subjekt) koji obavljaju djelatnost organske proizvodnje obavezni su poštovati i primjenjivati proizvodna pravila utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Član 10

(Zabrana korištenja GMO-a)

•

(1) GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a zabranjeni su za korištenje kao hrana, hrana za životinje, pomoćna supstanca u procesu proizvodnje, sredstvo za zaštitu bilja, đubrivo, poboljšivač tla, vegetativni reprodukcioni materijal i sjeme za uzgoj, mikroorganizam i životinja u organskoj proizvodnji.

(2) U svrhu dokazivanja poštovanja zabrane iz stava (1) ovog člana subjekt je obavezan poštovati i može se pouzdati u oznake na proizvodu ili bilo kojem drugom propratnom dokumentu koji su pričvršćeni ili priloženi u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje stavljanje na tržište GMO-a i/ili kojima se uređuje GMO hrana i hrana za životinje.

(3) Subjekt može smatrati da GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a nisu korišteni u proizvodnji nabavljene hrane i hrane za životinje kada nisu označeni kao takvi, izuzev u slučaju dobivanja informacije koja ukazuje da označavanje takvih proizvoda nije urađeno u skladu sa propisima iz stava (2) ovog člana.

(4) Subjekt koji koristi neorganske proizvode koji nisu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine takvih proizvoda obavezan je od dobavljača tražiti potvrdu da dostavljeni proizvodi nisu GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a.

Član 11

(Zabrana primjene jonizirajućeg zračenja)

Zabranjena je primjena jonizirajućeg zračenja u obradi organske hrane, hrane za životinje ili sirovina koje se koriste u organskoj proizvodnji hrane ili hrane za životinje.

POGLAVLJE II - PROIZVODNJA NA POLJOPRIVREDNOM GAZDINSTVU

Član 12

(Opća proizvodna pravila na poljoprivrednom gazdinstvu)

(1) Cjelokupnim poljoprivrednim gazdinstvom upravlja se u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na organsku proizvodnju u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, poljoprivredno gazdinstvo može obavljati djelatnost paralelne proizvodnje uz uvjet da su jasno odvojene organske proizvodne jedinice ili uzgajališta u akvakulturi od proizvodnih jedinica na kojima se u cijelosti ne upravlja u skladu sa zahtjevima organske proizvodnje i pod uvjetom da:

a) kod paralelnog uzgoja životinja obavezno se uzgajaju različite vrste životinja;

b) u akvakulturi je dozvoljeno uzgajati iste vrste organizama ukoliko su lokacije tih proizvodnih jedinica odvojene i

c) u biljnoj proizvodnji je dozvoljeno paralelno uzgajati iste biljne vrste različitih sorti koje je lahko razlikovati.

(3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana subjekt mora jasno odvojiti proizvodne jedinice, životinje i proizvode koji se koriste u/ili su proizvedeni na proizvodnim jedinicama za organsku proizvodnju od onih koji se koriste u/ili su proizvedeni na neorganskim proizvodnim jedinicama i uspostaviti i voditi odgovarajuću evidenciju koja služi kao pisani dokaz da je izvršena odvojenost.

Član 13

(Proizvodna pravila za biljnu proizvodnju)

(1) Biljna proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona u organskoj proizvodnji biljaka primjenjuju i sljedeća pravila:

a) primjena postupaka pripreme i obrada tla i uzgoja kultura kojima se održava postojeći ili doprinosi povećanju nivoa organske materije u tlu, povećava stabilnost i biološka raznovrsnost tla i sprečava zbijanje i erozija tla;

b) plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom, uključujući leguminoze i druge kulture za zeleno đubrenje, te upotrebom stajskog đubriva ili materijala organskog porijekla po mogućnosti kompostiranih, a koji potiču iz organske proizvodnje;

c) dozvoljena je upotreba biodinamičkih pripravaka;

d) koriste se đubriva i poboljšivači tla koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

e) zabranjeno je korištenje mineralnih azotnih đubriva;

f) svi primijenjeni postupci, odnosno tehnike uzgoja biljaka trebaju spriječiti ili smanjiti onečišćenje okoline na najmanju moguću mjeru;

g) za sprečavanje štete koju uzrokuju štetni organizmi, bolesti i korovi prvenstveno se zaštita vrši korištenjem prirodnih neprijatelja, odgovarajućim odabirom vrsta i sorti, plodoredom, tehnikama obrade tla i termičkim postupcima;

h) kada se utvrdi ugroženost neke od uzgojnih kultura, dozvoljena je primjena sredstva za zaštitu bilja odobrenog za primjenu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

i) za proizvodnju proizvoda, izuzev reprodukcionog materijala, koristi se organski proizvedeno sjeme, presadnica i sadni materijal; izuzetno, dozvoljeno je korištenje i neorganskog sjemena, presadnica i sadnog materijala u slučaju kada taj materijal nije tretiran sredstvima za zaštitu bilja koja nisu odobrena za primjenu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i kada na tržištu nema reprodukcionog materijala proizvedenog po pravilima organske proizvodnje ili je korištenje tog materijala opravdano za provođenje

naučnih ili naučno-istraživačkih ispitivanja ili kada se radi o autohtonoj sorti i

j) proizvodi i sredstva za čišćenje i dezinfekciju u proizvodnji bilja upotrebljavaju se samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) Sakupljanje plodova, biljaka ili dijelova biljaka samoniklih vrsta bilja i gljiva koje rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da:

a) ta područja sakupljanja u periodu od najmanje tri godine prije početka sakupljanja nisu bila tretirana sredstvima osim sredstava koja su odobrena za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i

b) da sakupljanje ne utiče na stabilnost prirodnog staništa ili na održanje vrsta u području sakupljanja.

(3) Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku biljnu proizvodnju u uzgoju bilja koji obuhvata postupke i određene norme uzgoja biljaka, uvjete prijelaznog perioda, paralelnu proizvodnju, održavanje plodnosti, plodored, odobrene liste đubriva, liste sredstva za zaštitu bilja i liste sredstava za poboljšanje tla.

Član 14

(Proizvodna pravila za stočarsku proizvodnju)

(1) Stočarska proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona primjenjuju i sljedeća pravila i to:

a) u odnosu na porijeklo životinja:

1) životinja iz organskog uzgoja rađa se i uzgaja na organskom poljoprivrednom gazdinstvu,

2) životinje koje nisu organski uzgojene mogu se dopremiti na organsko poljoprivredno gazdinstvo pod posebnim uvjetima i za

potrebe razmnožavanja; ove životinje i njihovi proizvodi smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog perioda iz člana 18. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,

3) životinje i njihovi proizvodi koji se na početku prijelaznog perioda već nalaze na poljoprivrednom gazdinstvu smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog perioda iz člana 18. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

b) u odnosu na uzgojnu praksu i uvjete držanja:

1) lice zaposleno kod subjekta i/ili subjekt koji se brine o životinjama mora posjedovati potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravlje i dobrobit životinja,

2) uzgojna praksa, uključujući broj životinja po jedinici površine, te uvjeti smještaja moraju osigurati zadovoljavanje razvojnih, fizioloških i etoloških potreba životinja,

3) životinja mora imati stalni pristup otvorenom prostoru, po mogućnosti pašnjacima, kad god to vremenski uvjeti i stanje tla dozvoljavaju, izuzev kada posebnim propisima nisu određena zakonska ograničenja i obaveze koje se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja,

4) broj životinja mora biti ograničen da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti tla kopitima, erozije ili onečišćenja/zagađenja tla koje uzrokuju životinje ili njihov izmet,

5) životinje iz organskog uzgoja moraju se držati odvojeno od životinja iz neorganskog uzgoja,

6) ispaša organskih životinja na neorganskoj otvorenoj površini i ispaša neorganskih životinja na organskim površinama dozvoljena je pod određenim propisanim ograničavajućim uvjetima,

7) zabranjeno je vezivanje ili izolacija životinja, a izuzetno to je dozvoljeno za pojedinačnu životinju i na ograničeni period i kada je to potrebno radi sigurnosti ili veterinarskih razloga ili dobrobiti životinja,

8) trajanje prijevoza životinja mora biti svedeno na minimum,

9) tokom cijelog životnog vijeka životinje bilo kakva patnja mora se svesti na minimum, uključujući odstranjivanje dijelova tijela, kao i vrijeme klanja,

10) pčelinjaci se postavljaju na područja koja osiguravaju izvore nektara i polena koji se sastoje najvećim dijelom od organskih uzgojenih usjeva ili prirodne vegetacije šuma ili usjevi koji se tretiraju samo metodama sa niskim uticajem na okolinu,

11) pčelinjak se drži na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do onečišćenja pčelinjih proizvoda ili loše uticati na zdravlje pčela,

12) košnice i materijali koji se koriste u pčelarstvu trebaju biti izrađeni od prirodnih materijala,

13) zabranjeno je uništavanje pčela na saću kao metoda vezana uz sakupljanje pčelinjih proizvoda;

c) u odnosu na razmnožavanje i/ili rasplod:

1) dozvoljene su samo prirodne metode razmnožavanja, a izuzetno je dozvoljeno i vještačko osjemenjivanje,

2) zabranjeno je razmnožavanje podstaknuto hormonskom terapijom ili sličnim supstancama, izuzev u slučaju kada to predstavlja oblik veterinarskog liječenja pojedinačne životinje,

3) zabranjeni su drugi oblici vještačke oplodnje poput kloniranja i prijenosa embrija,

4) obavezno se vrši odabir odgovarajuće pasmine i/ili soja za uzgoj, jer se na taj način doprinosi prevenciji patnje životinja i sprečava potreba za djelomičnom ili potpunom amputacijom ili uklanjanjem pojedinih osjetljivih dijelova životinjskog tijela;

d) u odnosu na hranu za životinje:

1) hrana za životinje prvenstveno se osigurava sa organske proizvodne jedinice unutar poljoprivrednog gazdinstva na kojem se životinje drže ili sa drugog organskog poljoprivrednog gazdinstva iz istog područja i/ili regije,

2) životinje se hrane organskom hranom za životinje koja zadovoljava zahtjeve ishrane u raznim fazama njihovog razvoja, a

dio obroka može sadržavati hranu sa proizvodnih jedinica poljoprivrednog gazdinstva koja su u prijelaznom periodu,

3) uz izuzetak pčela, životinje trebaju imati stalni pristup pašnjacima ili kabastoj krmi,

4) neorganski sastojci hrane za životinje biljnog porijekla, sirovine životinjskog i mineralnog porijekla, aditivi u hrani za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćne supstance u procesu prerade dozvoljeno je koristiti ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,

5) zabranjeno je korištenje sredstva za podsticanje rasta i sintetičkih aminokiselina,

6) sisavci koji doje mogu se hraniti samo prirodnim, po mogućnosti majčinim mlijekom;

e) u odnosu na sprečavanje bolesti i veterinarsko liječenje:

1) sprečavanje bolesti zasniva se na odabiru pasmine i/ili soja, uzgojnoj praksi, visokokvalitetnoj hrani za životinje i tjelesnoj aktivnosti životinja, odgovarajućem broju životinja po jedinici površine te smještaju sa odgovarajućim higijenskim uvjetima,

2) bolest se liječi odmah da se izbjegne patnja životinje, izuzetno je dozvoljena primjena hemijski sintetizovanih alopatskih veterinarsko-medicinskih proizvoda, uključujući antibiotike, kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i u slučaju kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije odgovarajuća, a obavezno se utvrđuju ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence,

3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,

4) dozvoljeni su tretmani koji se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji se primjenjuju u skladu sa važećim zakonodavstvom i

5) čišćenje i dezinfekcija objekata u kojima se drže životinje, infrastrukture tih objekata i opreme dozvoljeno je samo proizvodima za čišćenje i dezinfekciju koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati za organsku stočarsku proizvodnju minimalne zahtjeve za uzgoj životinja, uvjete prijelaznog perioda, način držanja životinja, ishranu, njegu i liječenje životinja.

Član 15

(Proizvodna pravila za uzgoj životinja akvakulture)

(1) Akvakultura se smatra organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona primjenjuju i sljedeća pravila u proizvodnji u odnosu na:

a) porijeklo životinja akvakulture:

1) organska akvakultura zasniva se na uzgoju mlađi koja potiče od organski uzgojenog matičnog jata i iz organskih uzgajališta,

2) izuzetno, kada se ne može nabaviti mlađ iz organskih matičnih jata ili iz organskih uzgajališta, u uzgajalište pod posebnim uvjetima se mogu dopremiti neorganski uzgojene životinje;

b) uzgojnu praksu:

1) lice zaposleno kod subjekta i/ili subjekt koji brine o uzgojnim životinjama mora posjedovati potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit uzgojnih životinja,

2) uzgojna praksa, uključujući hranjenje, uređenje infrastrukture i opreme, gustoću populacije i kvalitet vode, treba osigurati zadovoljavanje razvojne, fiziološke i etološke potrebe svake životinje,

3) uzgojna praksa treba biti uspostavljena na način da je minimalan negativni uticaj uzgoja na okolinu, uključujući i onemogućavanje bijega uzgojnih životinja u prirodu,

4) organski uzgojene životinje držati odvojeno od ostalih neorganskih uzgojnih životinja akvakulture,

5) pri prijevozu osigurava se poštovanje dobrobiti životinja,

6) patnju uzgojnih životinja akvakulture treba svesti na minimum, uključujući i vrijeme klanja;

c) razmnožavanje:

1) zabranjena je primjena vještački izazvane poliploidije, vještačke hibridizacije, kloniranja i proizvodnja jednospolnih sojeva, osim ručnim sortiranjem,

2) obavezno se vrši odabir odgovarajućih uzgojnih sojeva,

3) uspostavljaju se posebni uvjeti upravljanja za svaku vrstu u uzgoju i za upravljanje matičnim jatom, mrijestom i proizvodnjom mlađi;

d) hranu za ribe i rakove:

1) ribe i rakovi hrane se hranom koja zadovoljava zahtijeve ishrane u različitim fazama njihovog razvoja,

2) udio hrane biljnog porijekla treba poticati iz organske proizvodnje, a udio hrane od vodenih životinja iz ribolova koji poštuje princip održivog korištenja ribarskih resursa,

3) neorganski sastojci biljnog porijekla za ishranu riba i rakova, sastojci životinjskog ili mineralnog porijekla za ishranu riba i rakova, aditivi u gotovoj hrani za ribe i rakove, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani riba i rakova i pomoćne supstance u procesu prerade koriste se samo ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,

4) nije dozvoljeno korištenje sredstava za podsticanje rasta i sintetičke aminokiseline;

e) školjkaše iz grupe mekušaca i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se same hrane prirodnim planktonom:

1) organizmi koji se hrane filtracijom hrane iz vode sve svoje potrebe za hranom zadovoljavaju iz prirode, osim mlađi koja se uzgaja u mrjestilištima i rastilištima,

2) organizmi se uzgajaju u vodi, odnosno proizvodnim područjima u skladu sa odredbama Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/06), odnosno zakona o vodama kantona i ispunjavaju odredbe propisa i kriterije o zdravstvenoj ispravnosti i kvalitetu vode za uzgoj, te u vodi visokog ekološkog kvaliteta;

f) prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:

1) sprečavanje bolesti zasniva se na držanju životinja u optimalnim uvjetima, što se postiže odabirom odgovarajućeg mjesta uzgoja, optimalnom konstrukcijom uzgajališta, primjenom dobre uzgojne i upravljačke prakse, uključujući redovno čišćenje i dezinfekciju objekata i prostora, visokokvalitetnu hranu, odgovarajuću gustoću populacije, te odabir odgovarajućih uzgojnih vrsta i sojeva,

2) bolest se liječi odmah kako bi se izbjegla patnja životinje, a hemijski sintetizovani alopatski veterinarski lijekovi, uključujući antibiotike mogu se primijeniti u izuzetnim slučajevima kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije dala odgovarajuće rezultate, a tada se utvrđuju ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence,

3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,

4) dozvoljeni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja u skladu sa odgovarajućim propisima za zaštitu zdravlja ljudi i životinja,

5) čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi i njihove infrastrukture i opreme vrši se samo proizvodima koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku proizvodnju životinja u akvakulturi, uzgojnu praksu, uvjete prijelaznog perioda, način držanja, ishranu, njegu i liječenje.

Član 16

(Proizvodna pravila za morske alge)

(1) Sakupljanje divljih morskih algi i njihovih dijelova koje samoniklo rastu u moru smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se primjenjuju sljedeća pravila proizvodnje:

a) da su proizvodna područja na kojima rastu alge ekološki vrlo dobrog stanja u skladu sa odredbama Zakona o vodama ("Službene

novine Federacije BiH", br. 70/06) i propisa donesenih na osnovu tog zakona, da su u skladu sa odredbama propisa o kvalitetu i zdravstvenoj ispravnosti za proizvodnju proizvoda animalnog porijekla namijenjenih ishrani ljudi i

b) da sakupljanje ne utiče na dugoročnu stabilnost prirodnog staništa ili održavanja vrste u području sakupljanja.

(2) Uzgoj morskih algi smatra se organskim ako se obavlja u obalnim područjima gdje su okolišna i zdravstvena obilježja ekvivalentna kao i obilježja navedena u stavu (1) ovog člana i pod uvjetom:

a) da se u svim fazama proizvodnje obavezno primjenjuje pravilo održivog korištenja prirodnih resursa od sakupljanja mladih samoniklih algi do berbe i

b) da se u svrhu osiguranja očuvanja raznovrsnosti genskih zaliha redovno sakupljaju mlade samonikle morske alge kako bi se dopunile zalihe koje potiču iz uzgoja u zatvorenim prostorima.

(3) Primjena đubriva nije dozvoljena, izuzev u zatvorenim uzgojnim objektima i to samo đubrivima koja su odobrena za takvu upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 17

(Proizvodi i supstance za upotrebu u organskom uzgoju, kriteriji i postupci odobravanja)

(1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstanci na listu odobrenih proizvoda i supstanci koje je dozvoljeno koristiti u organskom uzgoju za sljedeće namjene:

a) kao sredstva za zaštitu bilja;

b) kao đubriva i sredstva koji se koriste kao poboljšivači tla;

c) kao neorganske sirovine za hranu za životinje biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla, te određene supstance koje se koriste u ishrani životinja;

d) kao dodaci hrani za životinje i pomoćna sredstva u procesu proizvodnje;

e) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata, opreme i uređaja koji se koriste u proizvodnji životinja i

f) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i uređaja koji se upotrebljavaju u proizvodnji bilja, uključujući skladišta na poljoprivrednom gazdinstvu.

(2) Proizvodi i supstance iz stava (1) ovog člana uvrštavaju se na liste odobrenih proizvoda i supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji pod uvjetom da su ispunjeni ciljevi i načela organske proizvodnje, te i opći i posebni zahtjevi utvrđeni za organsku proizvodnju u skladu sa ovim zakonom i kada su ispunjeni sljedeći opći i posebni kriteriji koji se procjenjuju kao cjelina:

a) da je njihovo korištenje neophodno za održivu i nesmetanu proizvodnju i da su neophodni za upotrebu kojoj su namijenjeni;

b) da su svi proizvodi i supstance biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla, a izuzetno u slučajevima kada proizvodi ili supstance takvog porijekla nisu dostupni u dovoljnim količinama i/ili kvalitetu ili ako nisu dostupne druge mogućnosti;

c) u slučaju odobravanja proizvoda iz stava (1) tačka a) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:

1) njihova je upotreba neophodna za kontrolu štetnog organizma i/ili određene bolesti za koju nisu dostupna druga biološka, fizička ili uzgojna rješenja ili druge efektivne prakse upravljanja i

2) ako proizvodi nisu biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla i nisu u svom prirodnom obliku, mogu se odobriti samo pod uvjetom da njihova upotreba isključuje bilo kakav direktan dodir sa jestivim dijelom usjeva;

d) u slučaju odobravanja proizvoda i supstanci iz stava (1) tačka b) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir da je njihova upotreba neophodna za postizanje ili održavanje plodnosti tla za ispunjenje posebnih zahtjeva u ishrani bilja ili za poboljšanje tla;

e) u slučaju odobravanja proizvoda iz stava (1) tač. c) i d) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:

1) neophodni su za održavanje zdravlja životinja, dobrobiti i vitalnosti životinja te doprinose odgovarajućoj ishrani koja zadovoljava fiziološke i etološke potrebe date vrste ili bi bez pristupa takvim supstancama bilo nemoguće proizvesti ili očuvati hranu za životinje i

2) hrana za životinje mineralnog porijekla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini prirodnog su porijekla, a izuzetno u slučaju da su te supstance nedostupne, za upotrebu u organskoj proizvodnji mogu se odobriti odgovarajuće hemijski izvedene supstance sa istim učinkom.

(3) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstanca treba biti uvrštena ili dodata na listu odobrenih ili povučena sa liste iz stava (1) ovog člana ili da uvjeti za upotrebu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstanci, a na osnovu koje se donosi odluka.

(4) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stava (3) ovog člana objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnog ministarstva, a odluka sa obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje i liste iz stava (1) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

(5) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i ograničenja s obzirom na poljoprivredne proizvode na koje se proizvodi i supstance iz stava (1) ovog člana mogu primijeniti, način primjene, doziranje, vremensko ograničenje za upotrebu i kontakt sa poljoprivrednim proizvodima, te uvjete za donošenje odluke o ukidanju odobrenja i povlačenju tih proizvoda i supstanci.

(6) Proizvodi i supstance koje se nalaze na odobrenim listama iz stava (1) ovog člana mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba dozvoljena u konvencionalnoj poljoprivredi u skladu sa odgovarajućim propisima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

Član 18

(Prijelazni period)

Na poljoprivrednom gazdinstvu na kojem se započinje sa djelatnošću organske proizvodnje primjenjuju se sljedeća pravila:

a) prijelazni period započinje kada subjekt prijavi svoju djelatnost nadležnom organu i cjelokupno poljoprivredno gazdinstvo ili određene proizvodne jedince tog gazdinstva uključi u sistem kontrole u skladu sa članom 29. stav (1) ovog zakona;

b) tokom prijelaznog perioda primjenjuju se pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;

c) za uzgoj bilja i proizvodnju biljnih proizvoda, te uzgoj životinja poštuje se rok utvrđen za prijelazni period koji se određuje zavisno od vrste proizvodnje biljne kulture ili životinje;

d) na poljoprivrednom gazdinstvu koje ima proizvodne jedinice koje su pod organskom proizvodnjom i proizvodne jedinice koje su u prijelaznom periodu i/ili neorganske proizvodne jedinice, subjekt je obavezan odvojeno čuvati organske proizvode od proizvoda proizvedenih u prijelaznom periodu i/ili neorganskih proizvoda, a životinje držati odvojeno ili na način da ih je lahko razdvojiti i dužan je o svemu voditi odgovarajuću evidenciju kojom će dokazati da je izvršena odvojenost;

e) za određivanje datuma početka prijelaznog perioda u obzir se može uzeti period koji neposredno prethodi datumu početka prijelaznog perioda ako su ispunjeni određeni uvjeti i

f) životinje i proizvodi animalnog porijekla proizvedeni u toku trajanja prijelaznog perioda iz stava 1. tačka c) ovog člana ne smiju se stavljati na tržište i prodavati sa oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju organskih proizvoda u skladu sa odredbama čl. 24., 25. i 26. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

POGLAVLJE III - PROIZVODNJA PRERAĐENE HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I KVASCA

Član 19

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane za životinje)

(1) Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje provodi se odvojeno vremenski i prostorno od proizvodnje neorganski prerađene hrane za životinje.

(2) Organske sirovine za hranu za životinje i sirovine proizvedene tokom prijelaznog perioda nije dozvoljeno istovremeno koristiti kao sastojak organske hrane za životinje.

(3) Zabranjeno je da se bilo koji sastojci koji se koriste ili sirovine koje se prerađuju u tehnološkom postupku proizvodnje prerađene organske hrane za životinje prerađuju uz pomoć hemijski sintetizovanih otapala.

(4) Zabranjeno je koristiti materijale i tehnološke postupke koji ponovo uspostavljaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane za životinje, uzrokovanih propustima u preradi tih proizvoda ili na drugi način ili postupaka koji mogu dovesti u zabludu u pogledu organske prirode proizvoda.

Član 20

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane)

(1) Proizvodnja prerađene organske hrane mora biti vremenski ili prostorno odvojena od procesa proizvodnje neorganske hrane.

(2) U odnosu na sastav organski prerađene hrane moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) proizvod mora biti proizveden većinskim udjelom od sastojaka poljoprivrednog porijekla, a udio dodane vode ili kuhinjske soli ne uzima se u obzir pri utvrđivanju tog udjela;

b) aditivi, pomoćne supstance u procesu proizvodnje, arome, voda, so, pripravci od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, aminokiseline i ostali mikronutrijenti u hrani za posebne prehrambene potrebe dozvoljeno je koristiti samo ako su odobreni za organsku proizvodnju u skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

c) neorganske sastojke poljoprivrednog porijekla dozvoljeno je koristiti samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u

skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

d) organski sastojak ne može biti prisutan zajedno sa neorganskim sastojkom ili sastojkom dobijenim u prijelaznom periodu koji je iste vrijednosti i

e) hrana proizvedena od biljaka uzgojenih u prijelaznom periodu može da sadrži samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog porijekla.

(3) Zabranjeno je koristiti supstance i tehnološke postupke kojima se ponovo uspostavljaju svojstva koja su izgubljena u preradi i/ili u toku skladištenja organske hrane, kojima se ispravljaju posljedice uzrokovane tim propustima, a koji mogu dovesti u zabludu vezano uz organsku prirodu proizvoda.

(4) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i pravila za preradu, pakovanje, prijevoz i skladištenje organskih proizvoda.

Član 21

(Opća pravila proizvodnje organskog kvasca)

(1) Za proizvodnju organskih kvasaca dozvoljeno je korištenje samo organski proizvedenih supstrata. Ostali proizvodi i supstance mogu se upotrijebiti samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) U organskoj hrani ili hrani za životinje organski kvasac ne smije biti prisutan zajedno sa neorganskim kvascem.

Član 22

(Proizvodi i supstance za upotrebu u preradi, kriteriji i postupci odobravanja)

(1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstanci na listu odobrenih proizvoda i supstanci uz uvjet da su ispunjene odredbe iz člana 20. stav (2) tač. b) i c) i Poglavlja III. - Proizvodnja prerađene hrane, hrane za životinje i kvasca, ovog zakona i sljedeći kriteriji koji se procjenjuju kao jedna cjelina:

a) da na tržištu nema proizvoda i supstanci odobrenih u skladu sa odredbama ovog zakona i

b) da bez njihove primjene ne bi bilo moguće proizvesti ili konzervirati hranu, odnosno ispuniti određene prehrambene zahtjeve u skladu sa važećim propisima.

(2) Pored uvjeta iz stava (1) ovog člana proizvodi i supstance iz člana 20. stav (2) tačka b) prisutni u prirodi i prethodno mogu biti podvrgnuti samo mehaničkim, fizičkim, biološkim, enzimskim ili mikrobiološkim postupcima, izuzev u slučajevima kada takvih proizvoda i supstanci nema na tržištu u dovoljnoj količini ili odgovarajućeg kvaliteta.

(3) Federalni ministar donosi odluku o odobravanju proizvoda i supstanci i uključivanju na listu iz stava (1) ovog člana, propisuje posebne uvjete i ograničenja u pogledu njihove upotrebe, te kada je to potrebno i dokazano, donosi i odluku o povlačenju odobrenih proizvoda i supstanci sa liste.

(4) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstanca treba biti uvrštena ili dodata na listu odobrenih ili povučena sa liste iz stava (1) ovog člana ili da uvjeti za upotrebu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstanci, a na osnovu koje se donosi odluka.

(5) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stava (4) ovog člana objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnog ministarstva, a odluka sa obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili Federacije povlačenje i lista iz stava (1) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama BiH".

Član 23

(Prilagođavanje proizvodnih pravila u izuzetnim slučajevima)

(1) Federalno ministarstvo odobrava minimalna i vremenski ograničena izuzeća od pravila proizvodnje utvrđenih odredbama

ovog zakona kada je to odgovarajuće i u sljedećim slučajevima:

a) kada je to neophodno da bi se osiguralo započinjanje ili održavanje organske proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima izloženim klimatskim, geografskim ili strukturalnim ograničenjima;

b) kada je neophodno radi osiguranja hrane za životinje, sjemena za uzgoj i vegetativnog reprodukcionog materijala, živih životinja i drugih unosa repromaterijala na gazdinstvo, u slučaju kada takvih unosa nema na tržištu u organskom obliku;

c) kada je neophodno radi osiguranja sastojaka poljoprivrednog porijekla, u slučajevima kada takvih sastojaka nema na tržištu u organskom obliku;

d) kada su neophodna radi primjene za rješavanje posebnih teškoća koje se odnose na upravljanje u organskom uzgoju životinja;

e) kada su neophodna u vezi sa korištenjem posebnih proizvoda i supstanci u preradi iz člana 20. stav (2) tačka b) ovog zakona kako bi se osigurala proizvodnja hrane u organskom obliku;

f) kada su privremene mjere potrebne u svrhu omogućavanja nastavka organske proizvodnje ili ponovnog pokretanja u slučaju prirodnih katastrofa;

g) kada je neophodno koristiti prehrambene aditive za hranu i ostale supstance iz člana 20. stav (2) tačka b) ovog zakona ili u hrani za životinje i ostale supstance u skladu sa odredbama člana 17. stav (1) tačka d) ovog zakona, a tih proizvoda i supstanci nema na tržištu, isključujući one koje su proizvedene od GMO-a i

h) kada se zahtijeva korištenje aditiva za hranu i ostalih supstanci iz člana 20. stav (2) tačka b) ili aditiva i dodataka hrani za životinje iz člana 17. stav (1) tačka d) ovog zakona u cilju ispunjavanja odredbi posebnih propisa.

(2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete za prilagođavanje proizvodnih pravila u izuzetnim slučajevima iz stava (1) ovog člana.

DIO ČETVRTI – OZNAČAVANJE

Član 24

(Upotreba izraza koji se odnose na organsku proizvodnju)

(1) Izraz "organski proizvod" može biti naznačen na proizvodu i može se koristiti pri označavanju u promotivnim materijalima ili komercijalnim dokumentima samo ako su proizvod i njegovi sastojci ili sirovine dobiveni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Izraz "organski proizvod" može se koristiti i pri označavanju i prezentiranju sirovih i neprerađenih poljoprivrednih proizvoda ako su oni proizvedeni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Zabranjeno je korištenje izraza iz stava (1) ovog člana na teritoriji Federacije BiH na bilo kojem od službenih pisama i jezika u Federaciji BiH za označavanje, prezentiranje i reklamiranje i u komercijalnim dokumentima proizvoda koji nisu proizvedeni u skladu sa ovim zakonom, osim ako se ne odnose na poljoprivredne proizvode sadržane u hrani ili hrani za životinje ili je jasno vidljivo da su povezani sa organskom proizvodnjom. Zabranjeno je korištenje bilo kakvih izraza, uključujući izraz korišten u zaštitnim znakovima ili način označavanja ili reklamiranja koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika, upućujući ga da proizvod ili njegovi sastojci ili sirovine ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.

(3) Za proizvod koji se mora označiti kao proizvod koji sadrži, sastoji se ili je proizveden od GMO-a zabranjeno je korištenje izraza iz stava (1) ovog člana.

(4) Za prerađenu organsku hranu izraz iz stava (1) ovog člana može se koristiti:

a) u prodajnim nazivima hrane pod uvjetom da:

1) prerađena hrana ispunjava uvjete iz člana 20. ovog zakona i

2) najmanje 95% težinskog udjela sastojaka čine organski sastojci poljoprivrednog porijekla;

b) samo u popisu sastojaka pod uvjetom da je hrana u skladu sa odredbama iz člana 20. st. (1) i (2) tač. a), b) i d) ovog zakona;

c) samo u popisu sastojaka i to u istom vidnom polju kao i prodajni naziv hrane pod uvjetom:

1) da je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova,

2) da sadrži druge sastojke poljoprivrednog porijekla koji su svi organski,

3) da ta hrana ispunjava uvjete iz člana 20. stav (1) i stava (2) tač. a), b) i d) ovog zakona.

(5) U popisu sastojaka treba biti naznačeno koji su sastojci organski proizvedeni, a u slučajevima iz stava (4) tač. b) i c) ovog člana na popisu sastojaka naznačava se i procentualni udio organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog porijekla.

(6) Izraz i naznake iz ovog člana označavaju se istom bojom, veličinom i oblikom slova kao i ostali podaci sadržani u popisu sastojaka.

Član 25

(Obavezni navodi)

(1) Kada se naznači izraz iz člana 24. stav (1) ovog zakona:

a) pri označavanju se mora navesti i kodni broj kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekt kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili prerade, a

b) kada se koristi logotip Federacije BiH iz člana 26. ovog zakona, na ambalaži upakovane hrane u istom vidnom polju uz logotip Federacije BiH navodi se i mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina od kojih se proizvod sastoji u jednom od sljedećih oblika:

1) "uzgojeno u FBiH" kada je poljoprivredna sirovina uzgojena na teritoriji Federacije BiH,

2) "uzgojeno izvan FBiH" kada poljoprivredna sirovina nije uzgojena na teritoriji Federacije BiH i

3) "uzgojeno u/izvan FBiH" kada je dio poljoprivrednih sirovina uzgojen na teritoriji Federacije BiH, a dio izvan teritorije Federacije BiH.

(2) Kod korištenja navoda iz stava (1) tačka b) podtač. 1) i 2) ovog člana mali težinski udio sastojaka se može zanemariti pod uvjetom da količina tih sastojaka nije veća od 2% od ukupnog težinskog udjela sastojaka poljoprivrednog porijekla.

(3) Upotreba logotipa Federacije BiH iz člana 26. ovog zakona i navoda iz stava (1) tačka b) ovog člana nije obavezna za proizvode uvezene iz trećih zemalja.

(4) Navodi iz stava (1) ovog člana označavaju se na vidnom mjestu tako da budu lahko uočljivi, čitljivi i neizbrisivi.

Član 26

(Logotip Federacije BiH)

(1) Kada se koristi izraz iz člana 24. stav (1), uz obavezne navode iz člana 25. obavezna je i upotreba federalnog logotipa za označavanje, prezentaciju i reklamiranje organskih proizvoda u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Zabranjeno je korištenje logotipa Federacije BiH za proizvode koji su nastali u prijelaznom periodu i za hranu iz člana 24. stav (4) tač. b) i c) ovog zakona.

(3) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati sadržaj, veličinu i izgled (dizajn) logotipa Federacije BiH iz stava (1) ovog člana za označavanje organskih proizvoda proizvedenih u Federaciji BiH.

Član 27

(Posebni zahtjevi za označavanje)

Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati pravila za označavanje i sastav organske hrane za životinje, proizvode biljnog porijekla proizvedene u prijelaznom periodu i poljoprivredni reprodukcioni materijal.

Član 28

(Privatni logotip)

Dozvoljeno je i korištenje privatnih logotipa u označavanju, prezentiranju i reklamiranju proizvoda koji ispunjavaju uvjete

propisane ovim zakonom.

DIO PETI - KONTROLE

Član 29

(Sistem kontrola)

(1) Organska proizvodnja podliježe stručnoj kontroli čija se priroda i učestalost određuju na osnovu procjene rizika, pojava nepravilnosti i utvrđivanja usklađenosti sa odredbama ovog zakona. Subjekti podliježu stručnoj kontroli najmanje jednom godišnje, izuzev subjekata koji se bave trgovinom naveliko upakovanom hranom i subjekata koji prodaju direktno krajnjem potrošaču ili korisniku u skladu sa odredbom iz člana 30. stav (4) ovog zakona.

(2) Uz obaveznu stručnu kontrolu organska proizvodnja podliježe i službenim kontrolama u skladu sa odredbama utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Službene kontrole nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona provode se i u skladu sa odredbama posebnih propisa kojim je uređena oblast poljoprivrede i hrane.

(3) Federalno ministarstvo može ovlastiti jedno ili više kontrolnih tijela za obavljanje stručne kontrole. U svrhu ovlaštenja kontrolnog tijela pravno lice podnosi zahtjev koji treba sadržavati opis i obim poslova i uvjeta pod kojima te poslove obavlja, uz koji prilaže dokaze da:

a) je pravno lice registrirano za obavljanje poslova stručne kontrole u organskoj proizvodnji ili je u sastavu pravnog lica u skladu sa odredbama važećih propisa o registraciji djelatnosti na teritoriji Federacije BiH;

b) posjeduje odgovarajuću opremu potrebnu za obavljanje stručne kontrole: kompjutersku opremu, opremu za uzimanje uzoraka i drugu potrebnu opremu koja je odgovarajuća prema broju zaposlenih, obimu poslova i specifičnim potrebama, te da ima ugovor sa ovlaštenom laboratorijom, kao i da posjeduje infrastrukturu potrebnu za provođenje dodijeljenih poslova;

c) ima dovoljan broj stručno kvalifikovanih zaposlenika odgovornih za stručnu kontrolu u organskoj proizvodnji koji imaju dokaz o završenom studiju iz oblasti biotehničkih nauka i da ima u radnom odnosu na neodređeno vrijeme najmanje jednog zaposlenika sa najmanje tri godine iskustva u struci;

d) je nepristrasno i da nije u sukobu interesa u obavljanju dodijeljenih poslova;

e) posjeduje akt o akreditaciji izdat od Instituta za akreditaciju Bosne i Hercegovine prema uvjetima BAS EN ISO/IEC 17065 - Opći zahtjevi za ocjenjivanje usklađenosti tijela koja certifikuju proizvode, procese i usluge;

f) posjeduje standardni postupak za stručnu kontrolu koji treba slijediti, a koji sadrži detaljan opis postupka stručne kontrole i mjera predostrožnosti prema subjektima koji su pod njegovom kontrolom i

g) posjeduje mjere koje primjenjuje u slučaju nepravilnosti i/ili kršenja odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(4) Federalno ministarstvo ne može dodijeliti kontrolnim tijelima sljedeće poslove:

a) kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i

b) ovlaštenja za odobravanje izuzeća iz člana 23. ovog zakona, izuzev u slučaju kada je to predviđeno propisom donesenim na osnovu ovog zakona.

(5) Na osnovu podnesenog pisanog zahtjeva i dostavljenih dokaza Federalno ministarstvo utvrđuje ispunjenost uvjeta i, ako su oni ispunjeni, donosi rješenje o ovlašćivanju pravnog lica kao kontrolnog tijela za provođenje stručne kontrole i dodjeljuje mu kodni broj.

(6) Kontrolno tijelo dužno je u roku 30 dana od dana završetka stručne kontrole dostaviti izvještaj o provedenoj kontroli Federalnom ministarstvu. Kada rezultati stručne kontrole dokazuju da nisu ispunjeni uvjeti ili vjerovatnoću da nisu ispunjeni uvjeti u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kontrolno tijelo mora odmah i bez odgađanja o tome izvijestiti

Federalno ministarstvo i Federalnu upravu za inspekcijske poslove (u daljnjem tekstu: Federalna uprava).

(7) Kada se upravnim nadzorom utvrdi da kontrolno tijelo ne provodi pravilno poslove za koje je ovlašteno, Federalno ministarstvo će rješenjem staviti van snage dato ovlaštenje.

(8) Federalno ministarstvo u vršenju upravnog nadzora, pored zadatka iz stava (7) ovog člana, i Federalna uprava u vršenju inspekcijskog nadzora obavezni su i:

a) osigurati da je kontrola koju provodi kontrolno tijelo objektivna i neovisna;

b) potvrditi efikasnost kontrola koja su izvršila kontrolna tijela;

c) zaprimiti obavijesti o utvrđenim nepravilnostima ili kršenjima odredbi ovog zakona i provedenim korektivnim mjerama;

d) oduzimati ovlaštenje kontrolnom tijelu koje prestane ispunjavati zahtjeve iz tač. a) i b) ovog stava ili više ne ispunjava zahtjeve iz stava (3) ovog člana ili propusti ispunjavati zahtjeve iz st. (9), (10) i (12) ovog člana.

(9) Kontrolna tijela moraju omogućiti Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi pristup njihovim kancelarijama i objektima, te uvid u sve podatke, kao i pružiti pomoć koja im je neophodna za provođenje nadzora.

(10) Kontrolna tijela osiguravaju da se na subjekte pod njihovom kontrolom primjenjuju i pravila o stručnoj kontroli u skladu sa stavom (13) ovog člana.

(11) Svaki subjekt je dužan osigurati sljedivost svakog proizvoda u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije radi pružanja garancije potrošačima da su organski proizvodi proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.

(12) Kontrolna tijela najkasnije do 31. januara tekuće godine dostavljaju Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi listu subjekata koji su do 31. decembra prethodne godine bili pod njihovom stručnom kontrolom. Do 31. marta tekuće godine svake godine kontrolno tijelo dostavlja Federalnom ministarstvu i

Federalnoj upravi zbirni izvještaj o provedenim kontrolama tokom prethodne godine.

(13) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručna kontrola u sistemu organske proizvodnje.

Član 30

(Primjena sistema kontrola)

(1) Subjekt koji proizvodi, priprema, skladišti ili uvozi proizvode iz člana 2. stav (1) ovog zakona ili subjekt koji takve proizvode stavlja na tržište, prije stavljanja proizvoda na tržište, označenog kao organski proizvod ili proizvod iz prijelaznog perioda, mora:

a) podvrgnuti svoju djelatnost sistemu stručne kontrole iz člana 29. ovog zakona;

b) upisati se u Registar subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona i

c) voditi evidenciju o različitim aktivnostima kojima se bavi u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana odnose se i na izvoznike koji izvoze proizvode proizvedene u skladu sa proizvodnim pravilima propisanim ovim zakonom.

(3) Kada subjekt bilo koju od djelatnosti podugovori sa trećom stranom, ta strana će biti podvrgnuta zahtjevima iz stava (1) ovog člana, a podugovorene djelatnosti se moraju uključiti u sistem stručne kontrole.

(4) Federalno ministarstvo subjekte koji proizvode prodaju krajnjem potrošaču ili korisniku može izuzeti od primjene odredbi ovog člana, pod uvjetom da oni te proizvode ne proizvode, prerađuju ili skladište, odnosno da ne uvoze takve proizvode iz trećih zemalja i da te aktivnosti nisu podugovorili sa trećom stranom.

(5) Federalno ministarstvo dužno je osigurati svakom subjektu koji ispunjava odredbe ovog zakona i izvrši plaćanje troškova stručne kontrole da bude uključen u sistem stručne kontrole.

(6) Kontrolna tijela dužna su voditi ažuriranu evidenciju koja sadrži nazive i adrese subjekata koji podliježu njihovoj kontroli. Ova evidencija mora biti dostupna zainteresiranim strankama.

Član 31

(Pisani dokazi)

(1) Ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona na osnovu izvještaja o izvršenim kontrolama izdaje certifikat subjektu koji je uključen u sistem stručne kontrole i koji u okviru svoje djelatnosti ispunjava zahtjeve propisane ovim zakonom. Certifikat mora sadržavati najmanje naziv subjekta, količinu, vrstu i/ili listu proizvoda obuhvaćenih certifikatom i rok važenja certifikata.

(2) Ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona za organske proizvode koji se uvoze, na osnovu podnesenog zahtjeva od registriranog uvoznika i na osnovu izvršene kontrole dokumentacije i certifikata izdatog od nadležnog organa zemlje porijekla, izdaje potvrdu da taj proizvod potiče iz sistema koji je ekvivalentan sistemu utvrđenom ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(3) U postupku izdavanja potvrde iz stava (2) ovog člana subjekt koji uvozi organske proizvode dužan je ovlaštenom kontrolnom tijelu podnijeti zahtjev i potrebnu dokumentaciju na osnovu koje se može utvrditi da je taj proizvod proizveden u ekvivalentnom sistemu uspostavljenom ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega i da je za njega izdat certifikat od nadležnog organa u zemlji porijekla.

(4) Poslove iz st. (2) i (3) ovog člana ovlašteno kontrolno tijelo vrši kao povjerene poslove, a na pitanja koja nisu posebno uređena ovim zakonom, a odnose se na postupak izdavanja potvrda, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

(5) Federalni ministar propisuje dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje potvrde iz stava (2) ovog člana.

(6) Subjekti su obavezni provjeravati certifikate i potvrde svojih dobavljača.

(7) Original potvrda iz stava (2) ovog člana prati robu do prvog primaoca, a nakon toga se mora čuvati najmanje dvije godine i biti dostupna na uvid na zahtjev nadležnog organa ili kontrolnog tijela.

Član 32

(Mjere u slučaju nepravilnosti)

(1) U slučaju kada se utvrde nepravilnosti u pogledu ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona neće izdati certifikat subjektu kod kojeg je ta nepravilnost utvrđena. Subjekt kojem nije izdat certifikat ne može vršiti označavanje, reklamiranje i prezentaciju te cjelokupne serije proizvodnje, odnosno ne može naznačiti na proizvodu izraze i oznake organske proizvodnje.

(2) Kada se ustanovi nepravilnost ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom, Federalno ministarstvo, na prijedlog ovlaštenog kontrolnog tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona, subjektu će zabraniti stavljanje na tržište proizvoda koji se odnose na postupak organske proizvodnje u označavanju, reklamiranju i prezentaciji na određeni period.

(3) Obavijest sa podacima o slučajevima utvrđenih nepravilnosti ili kršenja odredbi ovog zakona, a koji utiču na status organskog proizvoda, bez odgađanja mora biti dostavljena Federalnom ministarstvu i nadležnoj inspekciji.

Član 33

(Razmjena informacija)

Federalno ministarstvo i ovlaštena kontrolna tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona, na dostavljeni pisani zahtjev, daju relevantne informacije o rezultatima svojih kontrola drugim nadležnim organima i kontrolnim tijelima u slučajevima kada se zatraži garancija da je neki proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom, a ove informacije se mogu razmjenjivati i na vlastitu inicijativu.

Član 34

(Uspostava i vođenje registara)

(1) Organskom proizvodnjom, uvozom organskih proizvoda, stručnom kontrolom nad organskom proizvodnjom mogu se baviti subjekti upisani u Registar.

(2) U obavljanju poslova iz stava (1) ovog člana Federalno ministarstvo vodi sljedeće registre:

a) Registar subjekata u organskoj proizvodnji (u daljnjem tekstu: Registar subjekata) i

b) Registar ovlaštenih kontrolnih tijela.

(3) Uvjete koje moraju ispunjavati subjekti za upis u registre iz stava (2) ovog člana, sadržaj, oblik i način vođenja registra propisuje federalni ministar.

Član 35

(Upis u Registar)

(1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registre iz člana 34. stav (2) ovog zakona na osnovu zahtjeva subjekta i kada utvrdi da podnosilac zahtjeva ispunjava uvjete iz člana 34. stav (3) ovog zakona uz pisanu saglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva za poslove poljoprivrede.

(2) Federalno ministarstvo će subjekta upisanog u registre iz člana 34. stav (2) ovog zakona brisati iz Registra rješenjem na njegov zahtjev, odnosno kada se utvrdi da je prestao ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

(3) Federalno ministarstvo obavezno je izraditi listu subjekata koji su na osnovu pravomoćnog rješenja upisani i/ili brisani iz Registra iz člana 34. stav (2) ovog zakona.

(4) Liste iz stava (3) ovog člana Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj službenoj internet stranici i redovno ih ažurira.

Član 36

(Brisanje iz Registra)

(1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o brisanju subjekta iz Registra subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona i u

slučaju kada ponovi prekršaj za koji je u prekršajnom postupku izrečena kazna iz člana 47. i/ili člana 48. i/ili člana 49. i/ili člana 50. ovog zakona.

(2) Subjekt koji je rješenjem iz stava (1) ovog člana brisan iz Registra subjekata može podnijeti zahtjev za ponovni upis tek nakon isteka perioda propisanog za odgovarajuće trajanje prijelaznog perioda u organskoj proizvodnji.

(3) Federalno ministarstvo po službenoj dužnosti donosi rješenje o brisanju kontrolnog tijela iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela iz člana 34. stav (2) tačka b) kada se utvrdi da ne obavlja poslove u skladu sa odredbama ovog zakona.

(4) Rješenje iz člana 35. st. (1), (2) i (3) ovog člana je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(5) Pravno lice koje je rješenjem iz stava (3) ovog člana brisano iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela može podnijeti zahtjev za ponovni upis u Registar tek nakon isteka dvije godine od dana pravomoćnosti rješenja.

DIO ŠESTI - UVOZ I IZVOZ

Član 37

(Uvoz organskih proizvoda)

(1) Subjektu koji je upisan u Registar subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona dozvoljen je uvoz i stavljanje organskih proizvoda na tržište Federacije BiH ako su ti proizvodi upakovani i zatvoreni na način koji sprečava zamjenu njihovog sadržaja i ako subjekt za njih posjeduje certifikat izdat od nadležnog organa i/ili kontrolnog tijela iz zemlje porijekla kojim se potvrđuje organski status tog proizvoda.

(2) Subjekt iz stava (1) ovog člana obavezan je na dokumentima za carinjenje naznačiti da se radi o organskom proizvodu i proći postupak potvrđivanja u svrhu dobivanja potvrde od ovlaštenog kontrolnog tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona prije stavljanja proizvoda na tržište Federacije BiH.

Član 38

(Stavljanje na tržište organskih proizvoda iz uvoza)

Subjekt može staviti na tržište Federacije BiH organski proizvod uvezen iz treće zemlje ako ispunjava uvjete iz člana 37. ovog zakona.

Član 39

(Izvoz organskog proizvoda)

Subjekt koji izvozi organski proizvod dužan je u priloženim dokumentima uz carinsku deklaraciju vidno naznačiti da se radi o organskom proizvodu i navesti broj certifikata koji prilaže uz tu carinsku deklaraciju.

Član 40

(Slobodno kretanje organskih proizvoda)

(1) Ne može se zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište organskih proizvoda od nadležnog organa i kontrolnog tijela ako su ti proizvodi na tržište stavljeni u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Za biljnu i stočarsku proizvodnju, uključujući ribarstvo na području kantona u Federaciji BiH, mogu se primijeniti stroža pravila ako su ta pravila primjenjiva i na neorgansku proizvodnju i pod uvjetom da su u skladu sa ovim zakonom i ne sprečavaju ili ograničavaju stavljanje na tržište organskih proizvoda proizvedenih izvan područja dotičnog kantona.

Član 41

(Dostavljanje podataka Federalnom ministarstvu)

(1) Ovlaštena kontrolna tijela za izdavanje potvrda za organske proizvode iz uvoza redovno dostavljaju sljedeće podatke Federalnom ministarstvu:

a) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake nadležnih organa i

b) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake kontrolnih tijela.

(2) Federalno ministarstvo je obavezno na svojoj službenoj stranici objavljivati i ažurirati podatke iz stava (1) ovog člana.

Član 42

(Statistički podaci)

Federalno ministarstvo dostavlja Federalnom zavodu za statistiku statističke podatke definirane Statističkim programom.

DIO SEDMI - NADZOR

Član 43

(Upravni i inspekcijski nadzor)

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega i radom kontrolnih tijela vrši Federalno ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše poljoprivredni inspektori nadležnih federalnih i kantonalnih inspekcijskih organa uprave.

(3) Federalna uprava za inspekcijske poslove vrši inspekcijski nadzor nad radom ovlaštenih kontrolnih tijela upisanih u Registar iz člana 34. stav (2) tačka b) ovog zakona, a nadležne kantonalne uprave za inspekcijske poslove vrše inspekcijski nadzor nad subjektom upisanim u Registar iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona na administrativnom području za koje su nadležni.

(4) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a koji se odnose na reklamiranje, kvalitet, označavanje, pakovanje i skladištenje organskih proizvoda u prometu, vrše tržišni inspektori inspektorata i inspekcije drugih organa uprave u okviru svoje nadležnosti i u skladu sa posebnim propisima.

(5) Poslovi upravnog i inspekcijskog nadzora vrše se u skladu sa odredbama ovog zakona, Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05) i Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14).

Član 44

(Ovlaštenja inspektora)

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora kantonalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:

a) nadzirati rad i ispunjavanje uvjeta subjekata upisanih u Registar;

b) nadzirati provođenje pravila proizvodnje u organskoj proizvodnji;

c) nadzirati način sakupljanja samoniklog bilja i gljiva;

d) nadzirati preradu organske hrane i hrane za životinje;

e) uzimati uzorke organskih proizvoda, tla, đubriva, poboljšivača tla, sredstava za zaštitu bilja i drugih proizvoda i sastojaka koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi organskih proizvoda u skladu sa propisima iz nadležnosti inspekcije;

f) nadzirati označavanje, pakovanje, skladištenje i prijevoz proizvoda iz organske proizvodnje;

g) provjeravati način vođenja i tačnost podataka u evidencijama koje je subjekt dužan voditi na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

h) privremeno zabraniti proizvodnju, korištenje izraza i stavljanje u promet proizvoda označenog sa navodima i oznakama koje upućuju na organsku proizvodnju, a za koji utvrdi da je proizveden na način koji je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

i) postupiti u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

j) obavijestiti drugi organ ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga drugog nadležnog organa i

k) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) U vršenju inspekcijskog nadzora federalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:

a) nadzirati rad kontrolnih tijela u provođenju odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

b) rješenjem privremeno zabraniti rad kontrolnom tijelu kada se utvrdi da ono ne ispunjava uvjete iz člana 29. stav (3) ovog zakona do konačne odluke Federalnog ministarstva i donošenja rješenja o oduzimanju ovlaštenja;

c) postupiti u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;

d) obavijestiti drugi organ ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga nadležnosti drugog organa i

e) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

(3) Kada se utvrdi da uzeti uzorci ne odgovaraju propisanim zahtjevima troškove analize uzoraka snosi subjekt, a kada uzorak odgovara propisanim zahtjevima troškove snosi organ koji vrši inspekcijski nadzor.

Član 45

(Najava inspekcijskog nadzora)

(1) Inspektor može vršiti inspekcijski nadzor kod subjekta nadzora bez prethodne najave u bilo koje doba dana i noći u toku njegovog radnog vremena, na mjestu koje je podložno inspekcijskom nadzoru, a izuzetno i izvan radnog vremena ukoliko postoji opravdana potreba za vršenjem inspekcijskog nadzora kako je to navedeno u nalogu za inspekcijski nadzor.

(2) Ako se inspekcijski nadzor vrši u poslovnim prostorijama subjekta nadzora, a ne može se završiti u toku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečaćenje poslovnog prostora ili dijela poslovnog prostora ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijskog nadzora, a radi dovršenja započetog inspekcijskog nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.

(3) O privremenom pečaćenju poslovnog prostora ili opreme iz stava (2) ovog člana donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.

Član 46

(Inspekcijski nadzor)

(1) Inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora vodi postupak i sastavlja zapisnik o utvrđenom stanju, kao i o podacima i obavijestima dobijenim u toku vršenja nadzora.

(2) Ako inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da su povrijeđene odredbe ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu njega, naredit će rješenjem da se utvrđene nepravilnosti, odnosno nedostaci otklone u određenom roku.

(3) Inspektor će donijeti rješenje iz stava (2) ovog člana bez odgađanja, a najkasnije u roku 15 dana od dana završetka nadzora.

(4) Na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama može se izjaviti žalba u roku osam dana od dana prijema rješenja.

(5) Žalba na rješenje inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.

(6) Odredbe st. (4) i (5) ovog člana odnose se i na zaključak inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.

(7) O žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora rješava nadležno federalno ministarstvo iz upravne oblasti na koju se odnosi inspekcijski nadzor ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.

(8) O žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora koje je doneseno prema federalnim ili propisima Bosne i Hercegovine rješava rukovodilac Federalne uprave.

(9) Žalba iz stava (8) ovog člana ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije propisano.

(10) Rješenje Federalnog ministarstva doneseno po žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora i rješenje Federalne uprave doneseno po žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora konačni su

upravni akti i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(11) Na postupak inspekcije koji nije uređen odredbama ovog zakona primijenit će se odredbe Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14).

DIO OSMI - PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 47

(Prekršaji subjekata)

(1) Novčanom kaznom od 12.000,00 KM do 25.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:

a) u organskoj proizvodnji koristi GMO (član 10. ovog zakona);

b) upotrebljava jonizirajuće zračenje (član 11. ovog zakona).

(2) Novčanom kaznom od 2.500,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 1.250,00 KM do 2.500,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 48

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:

a) organsku proizvodnju ne podvrgne sistemu stručne kontrole u skladu sa članom 29. stav (1) ovog zakona;

b) organske proizvode stavlja na tržište, a da za njih nije izdat certifikat i/ili potvrda u skladu sa članom 31. st. (1) i (2) ovog zakona;

c) proizvode stavlja na tržište kao organske, a nije upisan u Registar iz člana 34. stav (2) ovog zakona;

d) uvozi i stavlja na tržište organske proizvode u suprotnosti sa odredbom iz člana 37. ovog zakona;

e) u označavanju, prezentaciji i komercijalnim dokumentima koristi izraz koji se odnosi na organsku proizvodnju u suprotnosti sa

odredbom iz člana 24. ovog zakona;

f) koristi đubriva u suprotnosti sa odredbama utvrđenim u članu 13. stav (1) tač. d) i e) i članu 17. ovog zakona;

g) koristi sredstva za zaštitu bilja u suprotnosti sa odredbama člana 13. stav (1) tačka h) i člana 17. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.250,00 KM do 3.750,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 49

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:

a) koristi proizvode i supstance u uzgoju koje nije odobrio nadležni organ u skladu sa članom 17. ovog zakona;

b) koristi vegetativni reprodukcioni materijal i sjeme za uzgoj u suprotnosti sa odredbom iz člana 13. stav (1) tačka i) ovog zakona;

c) sakupljanje samoniklog bilja i gljiva obavlja u suprotnosti sa odredbom člana 13. stav (2) ovog zakona;

d) ne primjenjuje odredbe pravila proizvodnje u stočarstvu u skladu sa članom 14. stav (1) tač. a), b), c), d) i e) ovog zakona;

e) ne primjenjuje pravila proizvodnje za uzgojne životinje i ostale organizme u akvakulturi u skladu sa članom 15. stav (1) ovog zakona;

f) ne primjenjuje pravila proizvodnje za morske alge u skladu sa članom 16. ovog zakona;

g) proizvodnju prerađene hrane za životinje, organske hrane i kvasca obavlja u suprotnosti sa odredbom čl. 19., 20., 21. i 22. ovog zakona;

h) proizvodnju obavlja u suprotnosti sa odredbama člana 23. ovog zakona;

i) organski proizvod nije označio u skladu sa odredbama iz čl. 24., 25., 26., 27. i 28. ovog zakona;

j) inspektoru ne omogući nesmetano vršenje inspekcijskog nadzora u skladu sa odredbom iz člana 43. st. (3) i (4) ovog zakona i

k) ne postupi po rješenju inspektora iz člana 46. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja učini prekršaj iz stava (1) ovog člana.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 50

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:

a) ne primjenjuje odredbe iz člana 12. ovog zakona;

b) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz člana 13. stav (3); člana 14. stav (2); člana 15. stav (2) i člana 34. stav (3) ovog zakona;

c) ne primjenjuje odredbe člana 13. stav (1) tač. a), b) i j) ovog zakona;

d) ne primjenjuje odredbe člana 14. stav (1) tačka e) ovog zakona i

e) ne primjenjuje odredbe iz člana 18. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 250,00 KM do 750,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 51

(Prekršaj kontrolnog tijela)

(1) Novčanom kaznom od 2.500,00 KM do 12.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj kontrolno tijelo ako:

a) ne ispunjava uvjete iz člana 29. stav (3) i člana 29. stav (12) ovog zakona;

b) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. st. (4), (6), (9) i (10) ovog zakona;

c) izda potvrdu ili certifikat za proizvode koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega u skladu sa članom 31. ovog zakona;

d) ne poduzme mjere u slučaju kršenja odredbi zakona u skladu sa članom 32. ovog zakona i

e) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz člana 29. stav (13) ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice kontrolnog tijela.

DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 52

(Donošenje propisa)

Propise za čije je donošenje ovlašten na osnovu odredbi ovog zakona federalni ministar će donijeti u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 53

Proizvodi koji su označeni izrazima iz člana 24. stav (1) ovog zakona, a nisu proizvedeni u skladu sa odredbama ovog zakona mogu se nalaziti na tržištu Federacije BiH najduže dvije godine od dana početka primjene ovog zakona.

Član 54

(Stupanje na snagu i početak primjene)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se istekom godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.